

AVALIK ARVAMUS PÄÄSTETEENISTUSEST

Ülevaade küsitlustulemustest

Juhan Kivirähk

Detsember 2006

SISUKORD

UURINGU TAUST	3
1 Valim	3
2 Küsitlustöö	4
3 Andmetöötlus	4
UURINGUTULEMUSTE KOKKUVÕTE	7
1 Päästeteenistuse usaldusväärsus riigi teiste institutsioonide seas	7
2 Inimeste abistamisest erinevat liiki õnnetusjuhtumite puhul	8
3 Informeeritus tasuta hädaabinumbri	9
4 Millistel põhjustel tuleks helistada tasuta hädaabinumbrile?	10
5 Hädaabinumbri reaalne kasutamine ja selle põhjused	11
6 Hinnangud hädaabinumbri helistamisele	12
7 Kokkupuuted päästeteenistusega	13
8 Hinnangud päästeteenistusele isikliku kokkupuute põhjal	14
9 Infoallikad päästeteenistuste tegevuse kohta	16
10 Tuleohutuse alased ettevaatusabinõud	17
11 Arvamused päästeteenistuse järelevalve tõhustamisest	18
12 Hinnangud oma teadmistele ja oskustele	19
13 Hinnang teavitusmeetodite olulisusele	20
14 Arvamused kulupõletamise ja metsamineku keelu kohta	22
15 Arvamused päästeteenistuse rahastamisest	23
LISAD	24
1 Küsimustik	24
2 Tabeljaotused	24

UURINGU TAUST

Käesolev aruanne on koostatud Turu-uuringute AS-i poolt ajavahemikus 2. – 19. novembrini 2006 läbi viidud omnibussiküsitluse tulemuste põhjal. Aruanne esitatakse Päästeametile.

Uuringu eesmärgiks oli välja selgitada:

- Eesti elanike usaldus riigi institutsioonide, sh. päästeteenistuse vastu;
- üldine hinnang Eesti elanike abistamisele õnnetusjuhtumite puhul;
- teadlikkus hädaabinumbri, sellele helistamise põhjustest ning informeerituse allikad;
- reaalne kogemus hädaabinumbri kasutamisel;
- vastaja kokkupuuted päästeteenistusega ja hinnang päästjate tegevusele;
- teadlikkus tuleohutusest ja hinnang erinevate teavitusmeetodite olulisusele;
- suhtumine kulupõletamise ja kuival ajal metsamineku keelamisse;
- arvamus päästeteenistuse rahastamisvajadusest.

Käesolevas aruandes antakse ülevaade läbiviidud küsitlusest ning tuuakse ära esmased uuringutulemused tabeljaotustena.

Küsitlustulemuste põhjalikumal analüüsil tuginev aruanne valmib jaanuari alguses.

1 Valim

Uuring viidi läbi Omnibuss-keskkonnas. Omnibuss-uuringu üldkogumi moodustavad Eesti elanikud vanuses 15-74 aastat. Turu-uuringute AS-i poolt teostatavates omnibuss-uuringutes on valimi suuruseks **1000 elanikku** vanuses 15-74, mis tagab esinduslikud ning kogu Eesti vastavaealisele elanikkonnale üldistatavad tulemused.

Vastajad leiti juhuvaliku alusel, et tagada kõikide Eesti maakondade ja asulatüüpide proportsionaalne esindatus küsitlusvalimis. Valimi territoriaalne mudel on koostatud Eesti Statistikaameti rahvastikustatistika andmebaasi alusel seisuga 01.01.2006.a.

Juhuvaliku esimeses etapis leiti 100 valimipunkti üle Eesti ja teises etapis igas valimipunktis konkreetset intervjueritavad.

Aadressi valikul rakendati lähte-aadressi meetodit, mille puhul antakse igale küsitlejale ette juhuslikult valitud aadress, kus küsitleja teostab esimese intervjuu. Edasi liigutakse kindla sammu alusel (nt iga viies korter või iga teine maja), et tagada valikusse sattunud elupaikade juhuslikkus.

Vastaja valikul rakendati nn. noorema mehe reeglit, mis näeb ette, et esimesena palutakse intervjuud noorimalt kodusolevalt meesterahvalt, kes on vähemalt 15-aastane. Kui mehi kodus ei ole, eelistatakse noorimat naist. Selline valikumethod annab neile küsitletavate kategooriatele, keda on vähem tõenäoline kodust eest leida (eelkõige noored inimesed ja mehed), täiendava šansi valimisse sattuda. Nii saavutatakse sugude ning erinevate vanusegruppide parem esindatus valimis.

2 Küsitlustöö

Küsitlusmeetodina kasutati trükitud ankeedi alusel läbiviidavat personaalintervjuud. Intervjuud viidi läbi eesti ja vene keeles. Küsitlustöös osales 77 vastava ettevalmistuse saanud Turu-uuringute AS-i küsitlejat. Täpsema ülevaate küsitlustööst annab allolev tabel.

Tabel 1. Ülevaade küsitlustööst

TULEMUS	Arv	% külastatud aadressidest
Intervjuu	984	45%
Sihtrühm puudub	137	6%
Kontakt puudub (kedagi pole kodus)	502	22%
Sihtrühma kuuluv pereliige pole kodus	14	2%
Keelduti kontaktist	321	13%
Keeldumine sihtrühmas	168	12%
Kokku külastatud aadresse	2126	100%
<i>Kokku korduvvisiite</i>	432	26%

Vastajate jagunemine sotsiaal-demograafilistes lõigetes on toodud [joonisel 1](#)

3 Andmetöötlus

Kokku tehti 984 intervjuud, mis kõik osutusid korrektseks ning lülitati lõpp-andmemassiivi. Uuringutulemuste töötamiseks kasutati andmetöötluspaketti SPSS for Windows.

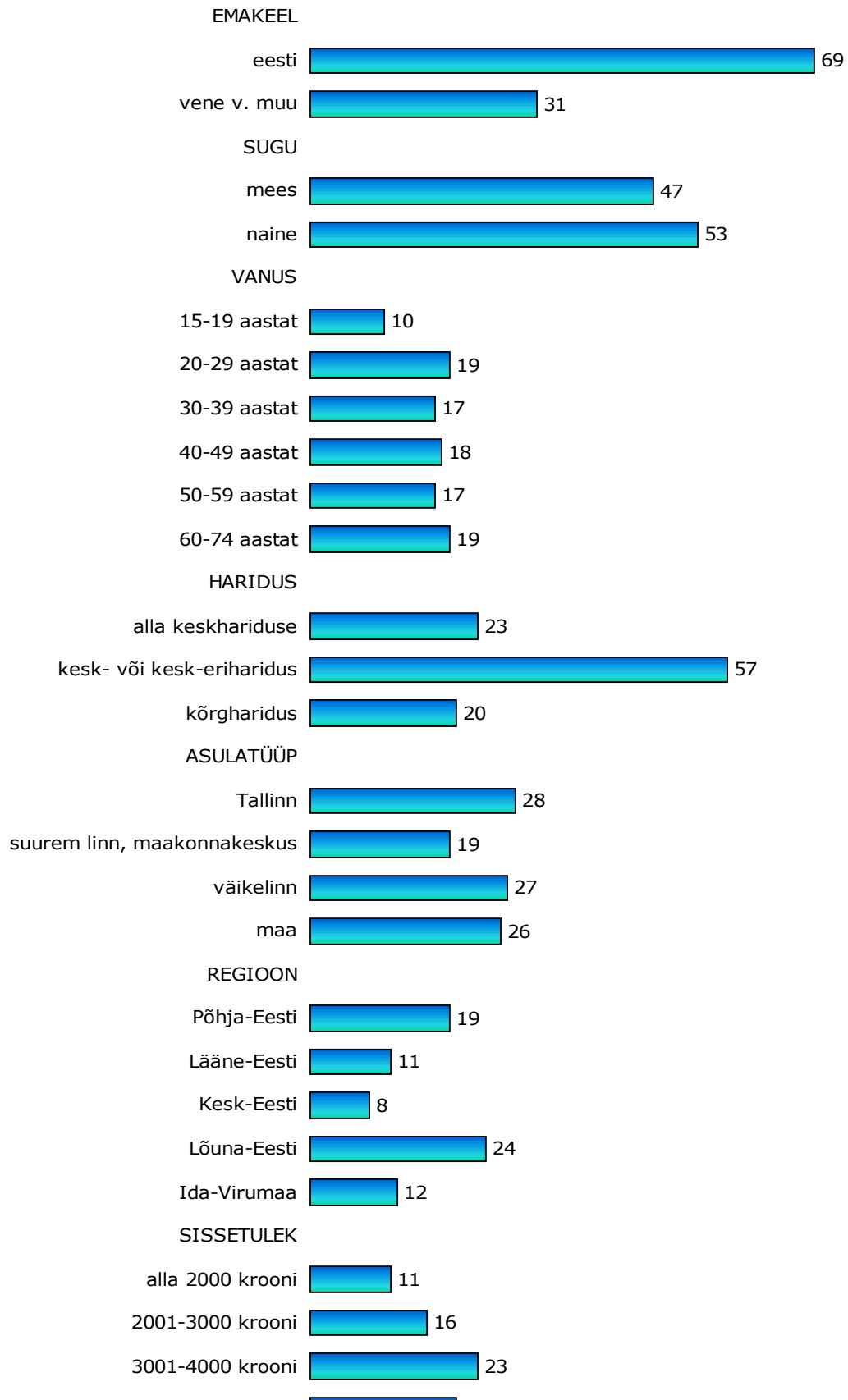
Pärast küsitluse lõppemist võrreldi küsitletute sotsiaaldemograafilist koosseisu valimis ettenähtuga ja teostati andmete kaalumise teoreetilise mudeliga vastavaks.

Järgnevas tabelis on toodud valimivea piirid proportsioonihinnangul 95% usaldusnivool.

Tabel 1. Valimivea piirid

Valimi suurus	50%	48%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%
10	30,99	30,97	30,36	29,56	28,40	26,84	24,79	22,13	18,59	13,51	10,57	8,68
20	21,91	21,90	21,47	20,90	20,08	18,98	17,53	15,65	13,15	9,55	7,48	6,14
30	17,89	17,88	17,53	17,07	16,40	15,49	14,31	12,78	10,74	7,80	6,10	5,01
40	15,49	15,49	15,18	14,78	14,20	13,42	12,40	11,07	9,30	6,75	5,29	4,34
50	13,86	13,85	13,58	13,22	12,70	12,00	11,09	9,90	8,32	6,04	4,73	3,88
60	12,65	12,65	12,40	12,07	11,60	10,96	10,12	9,03	7,59	5,51	4,32	3,54
70	11,71	11,71	11,48	11,17	10,74	10,14	9,37	8,36	7,03	5,11	4,00	3,28
80	10,96	10,95	10,73	10,45	10,04	9,49	8,77	7,82	6,57	4,78	3,74	3,07
90	10,33	10,32	10,12	9,85	9,47	8,95	8,26	7,38	6,20	4,50	3,52	2,89
100	9,80	9,79	9,60	9,35	8,98	8,49	7,84	7,00	5,88	4,27	3,34	2,74
110	9,34	9,34	9,15	8,91	8,56	8,09	7,47	6,67	5,61	4,07	3,19	2,62
120	8,95	8,94	8,76	8,53	8,20	7,75	7,16	6,39	5,37	3,90	3,05	2,50
130	8,59	8,59	8,42	8,20	7,88	7,44	6,88	6,14	5,16	3,75	2,93	2,41
150	8,00	8,00	7,84	7,63	7,33	6,93	6,40	5,71	4,80	3,49	2,73	2,24
200	6,93	6,93	6,79	6,61	6,35	6,00	5,54	4,95	4,16	3,02	2,36	1,94
300	5,66	5,65	5,54	5,40	5,18	4,90	4,53	4,04	3,39	2,47	1,93	1,58
500	4,38	4,38	4,29	4,18	4,02	3,79	3,51	3,13	2,63	1,91	1,49	1,23
800	3,46	3,46	3,39	3,30	3,17	3,00	2,77	2,47	2,08	1,51	1,18	0,97
1 000	3,10	3,10	3,03	2,95	2,84	2,68	2,48	2,21	1,86	1,35	1,06	0,87

Joonis 1 Vastanute profiil, % n=984



Teostajad

Uuringu erinevates etappides olid vastutavad:

- 8 Küsimustiku ja aruande koostamine: Juhan Kivirähk
- 9 Valimi koostamine, küsitlustöö koordineerimine,
- 10 andmesisestus, andmefaili moodustamine Turu-Uuringute AS

Kontaktandmed:

Juhan Kivirähk

- 11 Telefon: 5515 200
- 12 E-post: juhan.kivirahk@mail.ee
- 13 Aadress: Asula 6, Saku, 75501 Harjumaa

Turu-uuringute AS

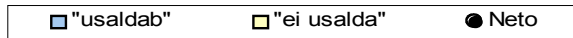
- 14 Telefon: 6 277 583
- 15 Faks: 6 277 584
- 16 E-post: post@туру-uuringute.ee
- 17 Kodulehekülg: www.turu-uuringute.ee
- 18 Aadress: Tatari 6 (3. korrus), 10 116 Tallinn

UURINGUTULEMUSTE KOKKUVÕTE

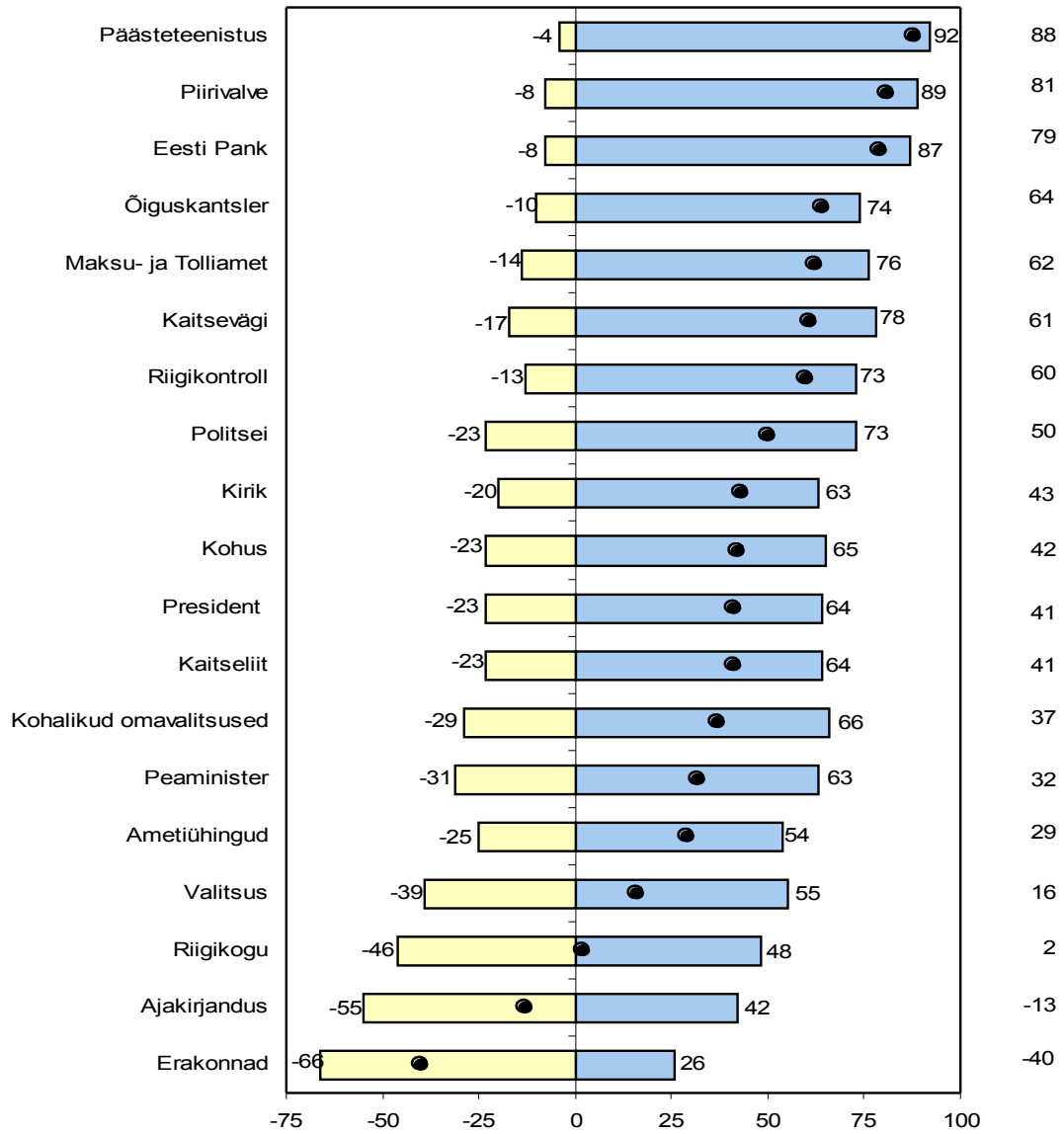
1 Päästeteenistuse usaldusväärsus riigi teiste institutsioonide seas.

Nii nagu ka neli aastat tagasi läbi viidud uuringus, on päästeteenistused riigi kõige usaldusväärsemaks institutsiooniks. Võrreldes 2002. aastaga on päästeteenistust usaldavate vastajate osakaal kasvanud kuue protsendi võrra 86-lt 92-le.

Joonis 2 – Riigi institutsioonide usaldusväärsus



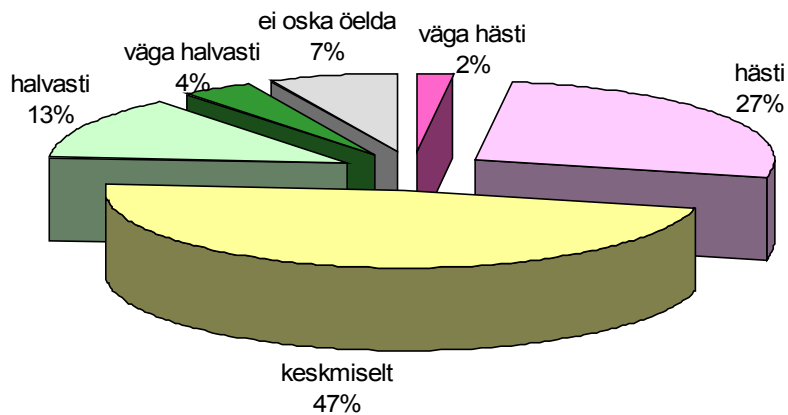
Neto



2 Inimeste abistamisest erinevat liiki õnnetusjuhtumite puhul

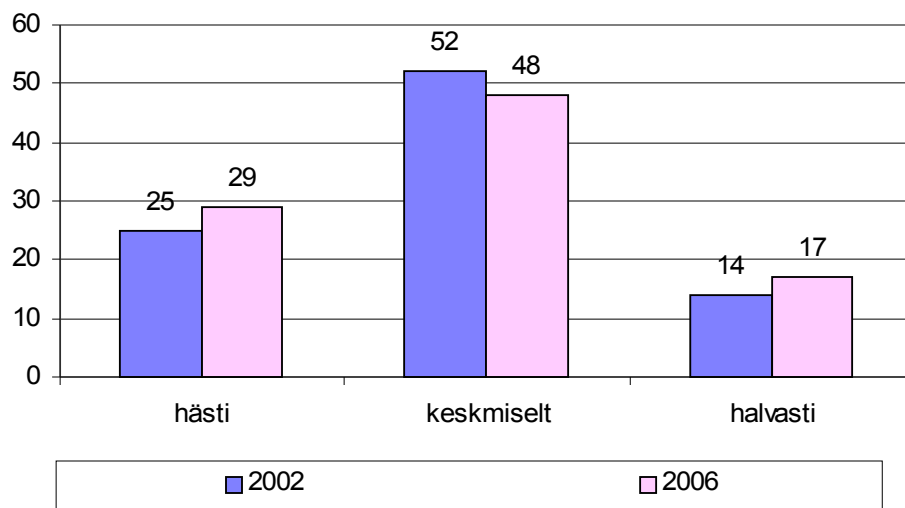
Enamiku vastanute arvates on inimeste abistamine erinevat liiki õnnetusjuhtumite puhul tagatud keskmiselt. Siiski on positiivseid hinnanguid kümne protsendi võrra rohkem kui negatiivseid.

Joonis 3 – Kuidas on Teie arvates Eestis tagatud inimeste abistamine erinevat liiki õnnetusjuhtumite puhul?



Võrreldes nelja aasta taguse perioodiga on juurde tulnud nii positiivseid kui ka kriitilisi hinnanguid, keskmise hinnangu andjate osakaal on vähenenud.

Joonis 4 – Kuidas on Teie arvates Eestis tagatud inimeste abistamine erinevat liiki õnnetusjuhtumite puhul /võrdlus 2002 aastaga/?



3 Informeeritus tasuta hädaabinumbrist

Mis telefoninumbrit kasutatakse tasuta hädaabinumbrina?

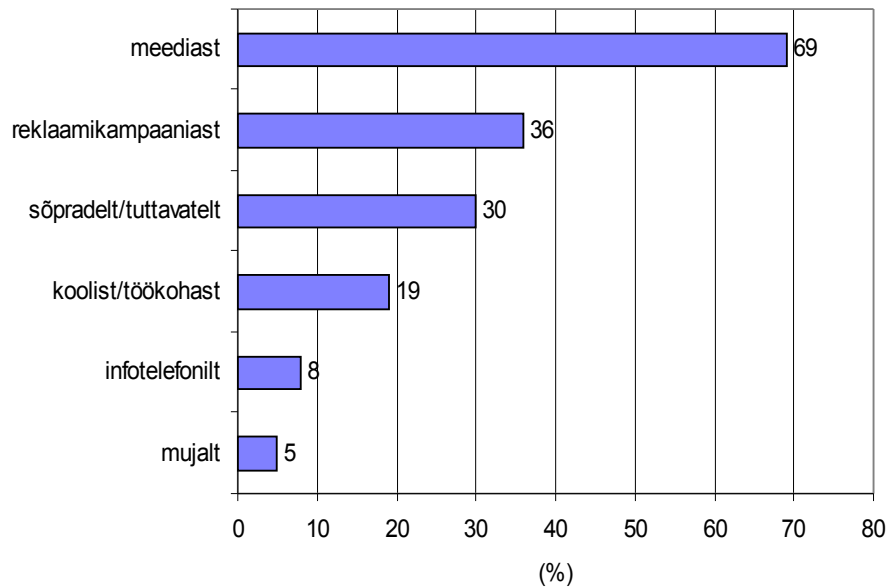
Seda, et hädaabinumbriks on 112, teavad peaaegu kõik küsitletud – **96%**.

Kaks protsenti küsitletutest ei oska hädaabinumbrit nimetada, ülejäänud kahest protsendist enamik pakub hädaabinumbriks 110.

Politsei numbrit 110 nimetatakse üsna tihti ka koos 112-ga.

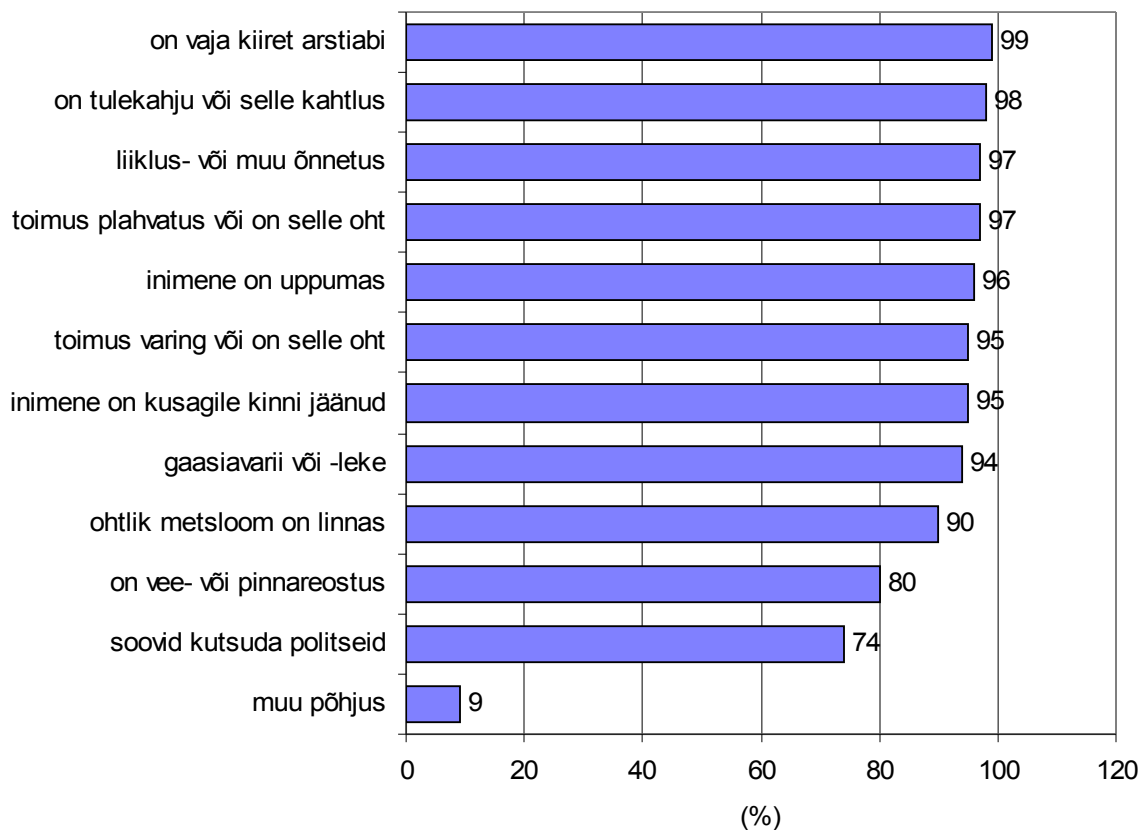
Üksikud vastajad nimetavad 911 ja 1188.

Joonis 6 – Kust olete saanud infot hädaabinumbri kohta Eestis?



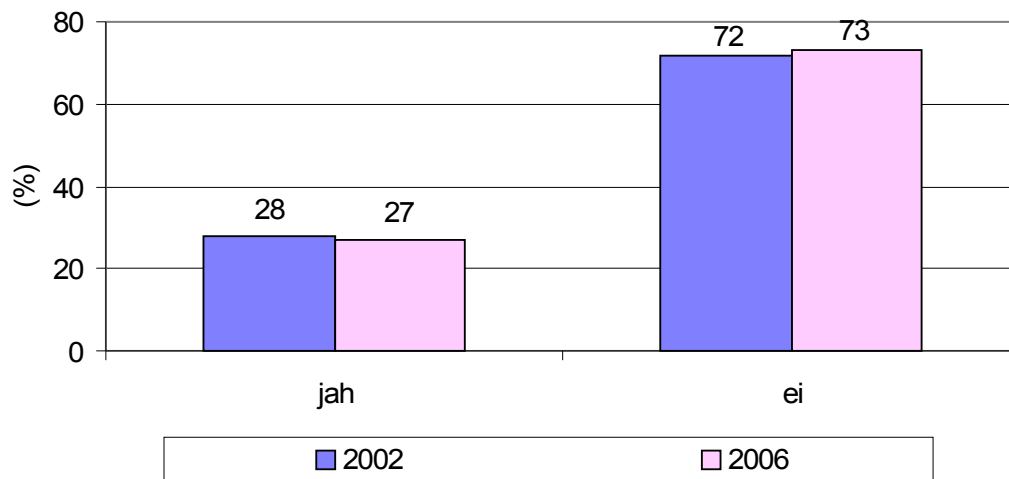
4 Millistel põhjustel tuleks helistada tasuta hädaabinumbrile?

Joonis 7 – Millistel põhjustel tuleks helistada tasuta hädaabinumbrile?



5 Hädaabinumbri reaalne kasutamine ja selle põhjused

Joonis 8 – Kas Teil on viimase aasta jooksul olnud põhjust helistada hädaabinumbrile?



Neist, kes on viimase aasta jooksul hädaabinumbrile helistanud, on 57% teinud seda ühel korral ja 43% mitmel korral.

Nagu ka nelja aasta eest, on peamiseks helistamise põhjuseks arstiabi vajadus – seekordses küsitluses märkis seda 73% helistanutest (2002. aastal 67%).

Muudeks põhjusteks on inimese surmast teatamine, liiklusavarii, vargus, huligaansus, tulekahi, hulkuvad ja ohtlikud loomad, olmeprobleemid (uks kiilus kinni).

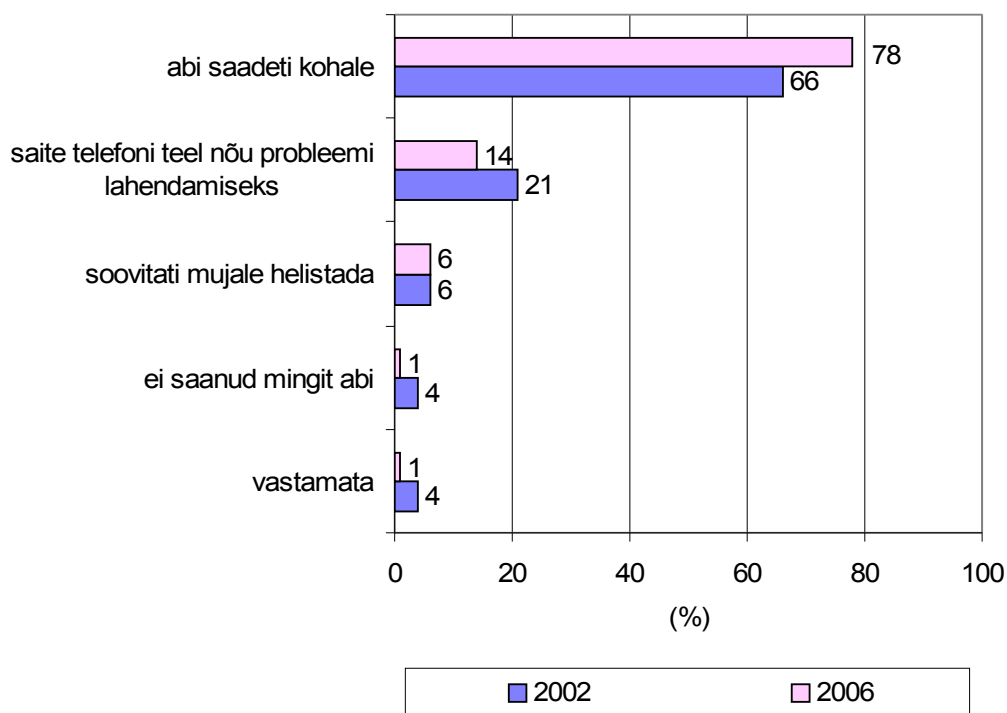
6 Hinnangud hädaabinumbril helistamisele

Kas saite ühenduse kiiresti?

Enamik hädaabinumbrile helistanutest sai ühenduse väga kiiresti (46%) või küllalt kiiresti (45%). Pigem aeglaseks pidas telefonile vastamist kuus protsenti küsitletutest. Väga kaua pidi ootama vaid üks protsent ja üks protsent ei saanud hädaabinumbriga üldse ühendust.

Helistamise resultaadi kohta on meil võimalik tuua kõrvale ka võrdlusandmed nelja aasta tagusest uuringust.

Joonis 9 – Millise tulemusega helistamine lõppes?



Jooniselt näeme, et abi kohale saatmine on eelmise uuringuga võrreldes märgatavalt kasvanud, telefoni teel nõu saamise osa aga kahanenud.

Kuidas hindate vastanud teenindaja suhtlemisostkust?

Kas esitati küsimusi olukorra hindamiseks ja täpsustamiseks?

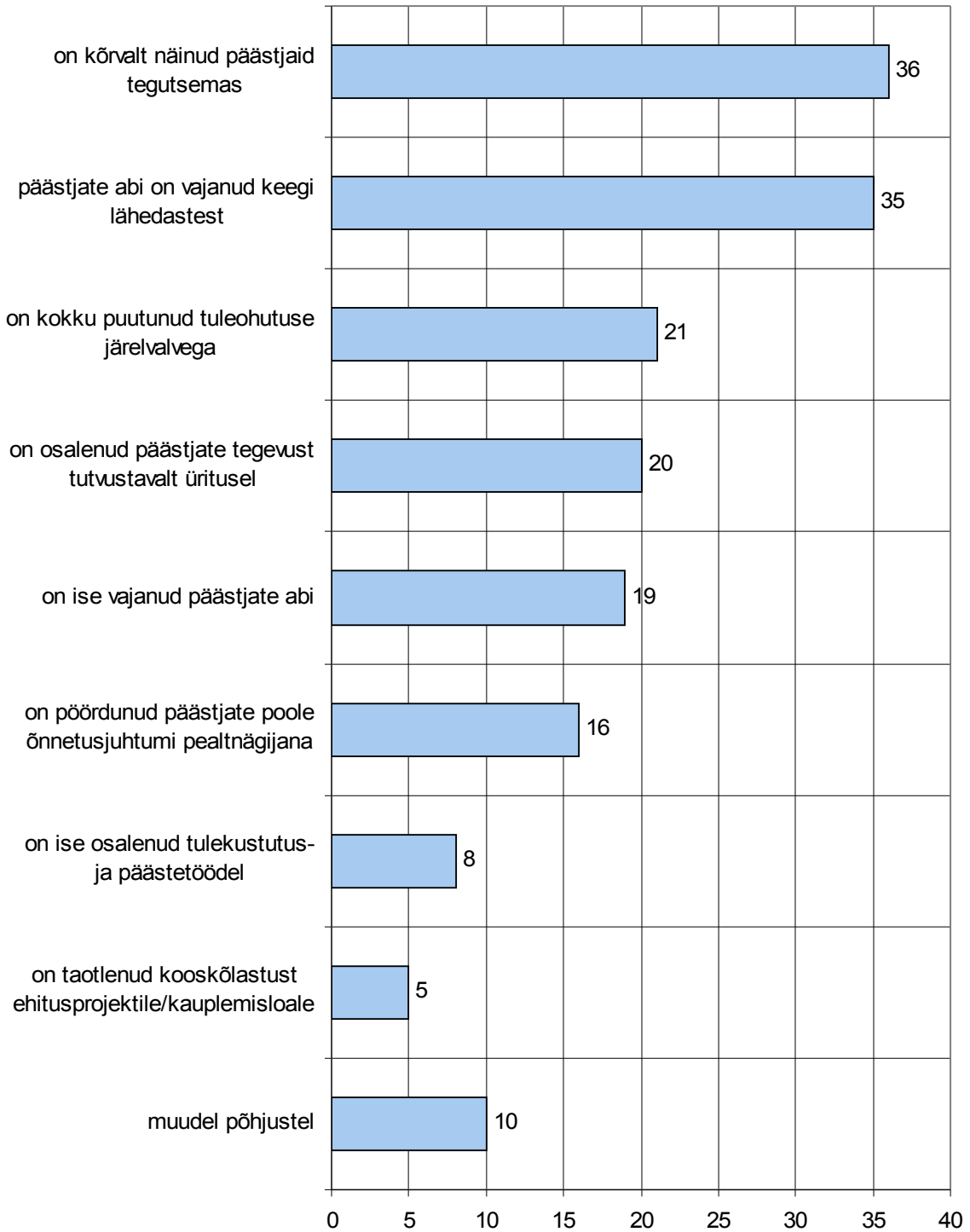
Üle seitsmekümne protsendi hädaabinumbrile helistanud vastanutest peab telefonile

vastanud teenindaja suhtlemisoskust väga heaks (31%) või heaks (42%). Keskmiseks hindab seda 19% ja halvaks 6%.

Neli viiendikku leiab, et kõne vastuvõtja esitas piisavalt täpsustavaid küsimusi. Nelja protsendi arvates oli küsimusi liiga vähe, kaheksa protsendi meelest liiga palju.

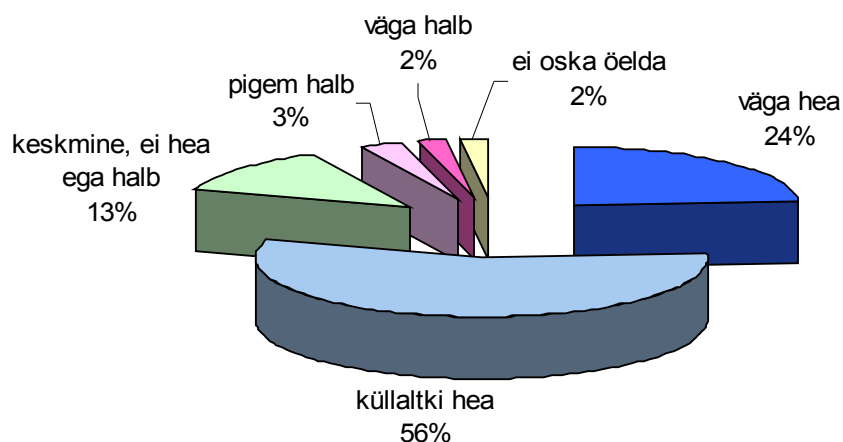
7 Kokkupuuted päästeteenistusega

Joonis 10. - Millistel asjaoludel olete viimase paari aasta jooksul kokku puutunud päästeteenistusega?

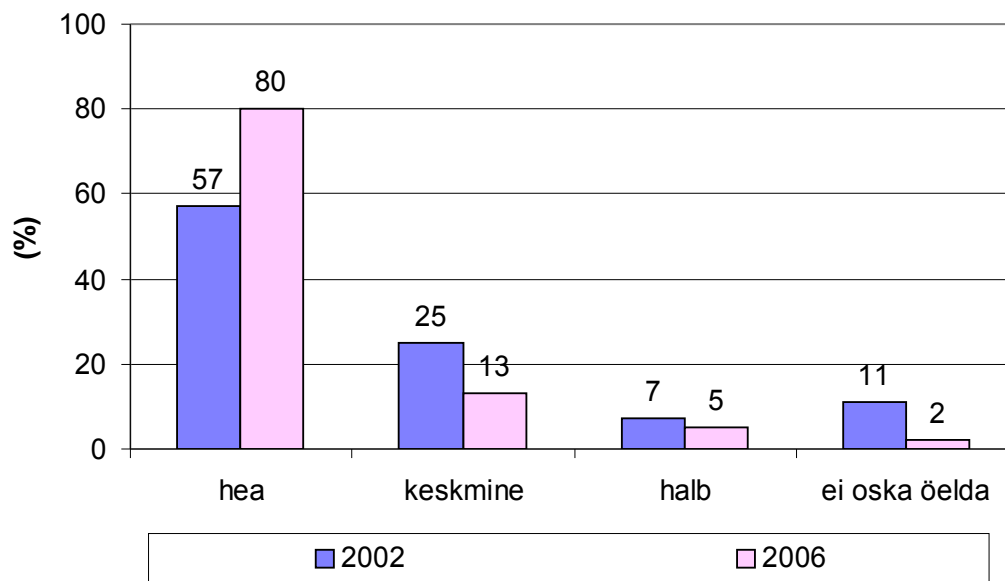


8 Hinnangud päästeteenistusele isikliku kokkupuute põhjal

Joonis 11. - Millistel hinnang on Teil nende kokkupuudete põhjal päästeteenistuse töötajate kohta kujunenud?



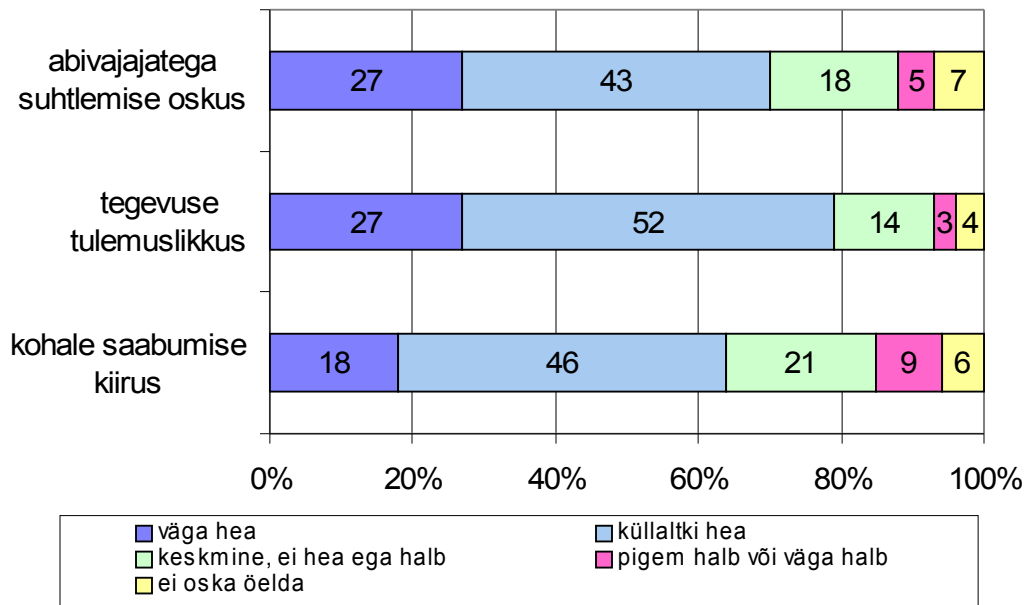
Joonis 12. - Millistel hinnang on Teil nende kokkupuudete põhjal päästeteenistuse töötajate kohta kujunenud? /2002 ja 2006 võrdlus/



Hinnagud päästeteenistuse töötajatele on nelja aasta jooksul oluliselt paranenud.

Üksikuid aspekte päästeteenistuse töötajate tegevuses hinnatakse järgmiselt:

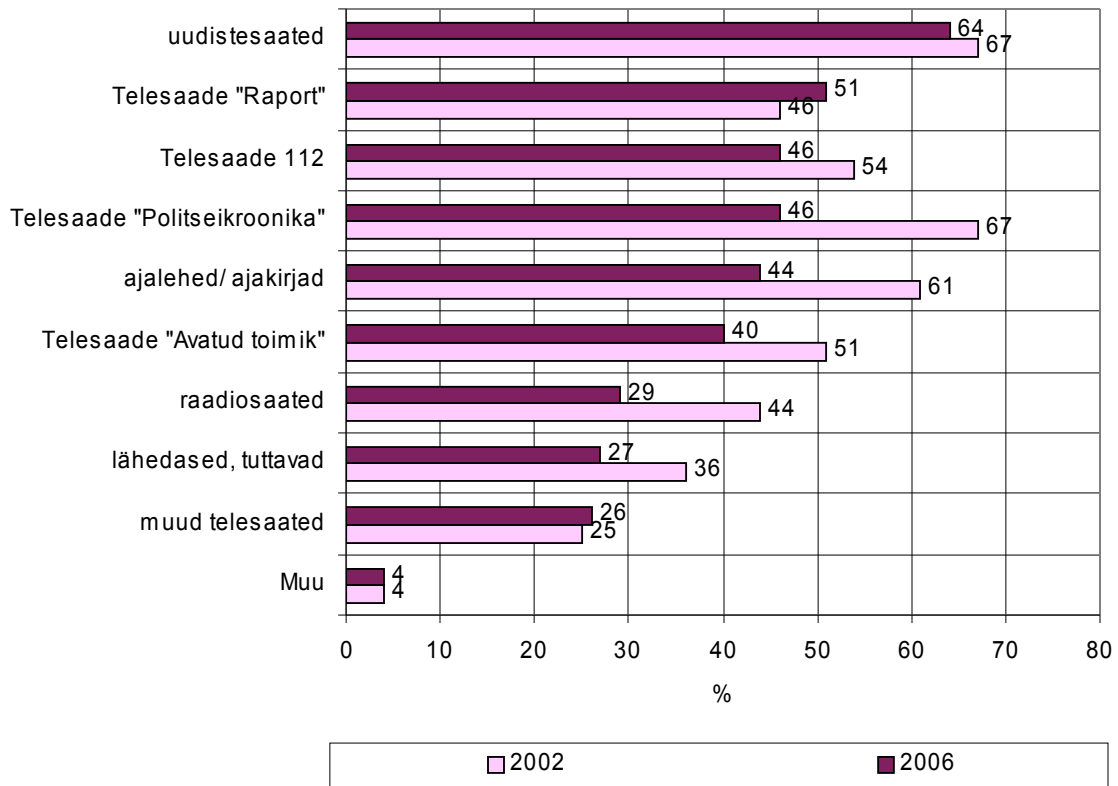
Joonis 13. – Kuidas Te hindate alljärgnevat aspekte päästeteenistuse töötajate tegevuses?



9 Infoallikad päästeteenistuste tegevuse kohta

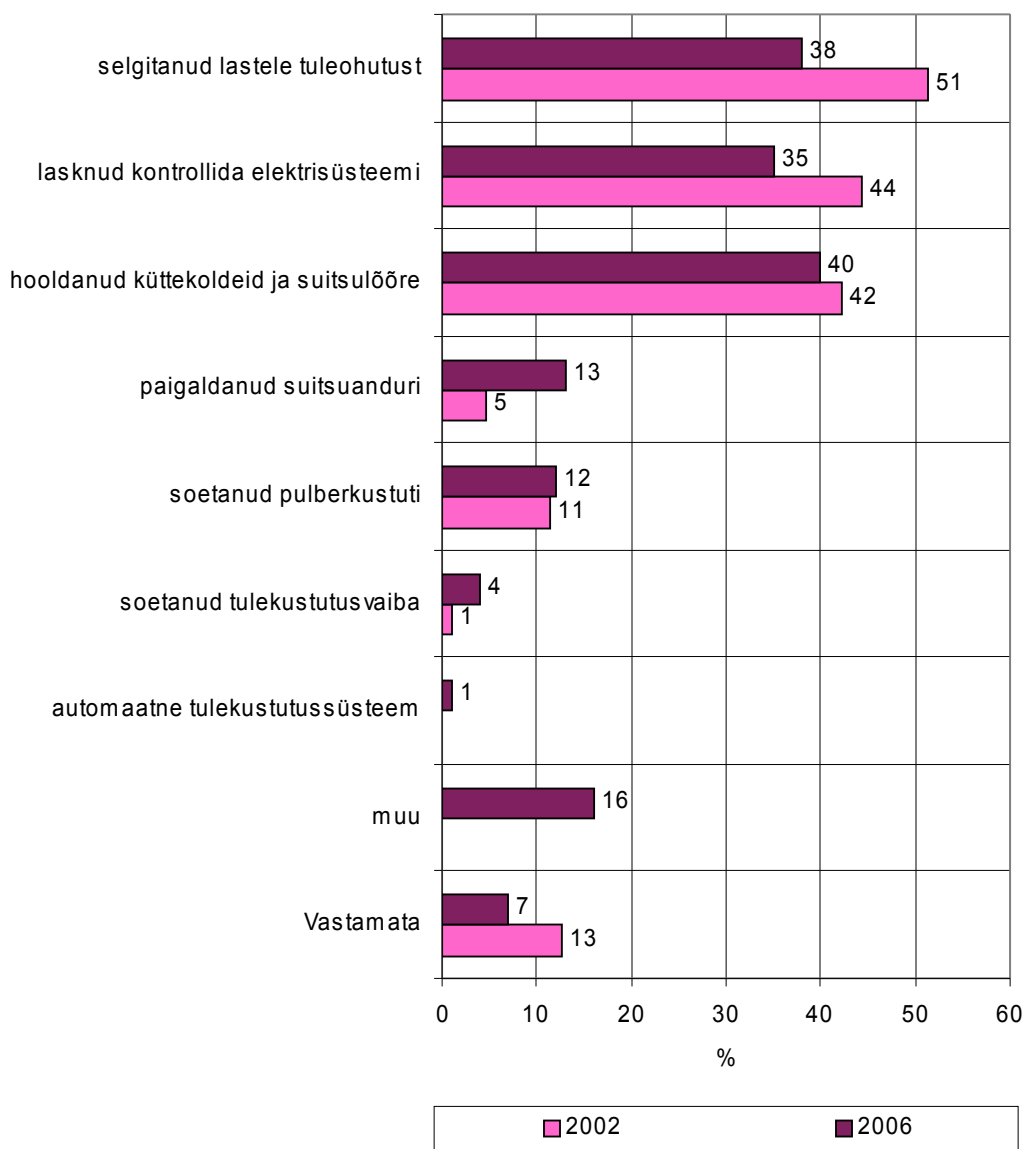
Kõige enam infot päästeteenistuste tegevuse kohta saadakse uudistesaadetest ja spetsiaalsetest telesaadetest. Võrreldes eelmise uuringuga on aga erinevate infoallikate kasutamine vähenenud. Vaid telesaate „Raport“ vaatajaid on rohkem.

Joonis 14. – Kust olete saanud informatsiooni päästeteenistuste tegevuse kohta?



10 Tuleohutuse alased ettevaatusabinõud

Joonis 15. – Milliseid tuleohutuse alaseid ettevalmistusabinõusid olete Te tarvitusele võtnud, et ära hoida tulekahju puhkemise ohtu kodus?



Võrreldes 2002 aastaga on ette võetud vähem ennetavaid meetmeid, vaid suitsuandurid on varasemast enam levinud.

Muude vastustena öeldakse enam kui pooltel juhtudel, et pole midagi ette võetud. Ülejäänud vastustes aga märgitakse lihtsalt ettevaatlikkust (20%) või seda, et

probleemiga tegeleb keegi teine (ühistu, vanemad – 6%). Kahele vastajale tundub, et tuleohutuse alase abinõuna piisab kindlustusest.

11 Arvamused päästeteenistuse järelvalve tõhustamisest

Päästeteenistuse rolli suurendamise tuleohutuse järelvalvel ja kodanike nõustamisel suhtutakse üldiselt positiivselt.

Kas Teie arvates peaks päästeteenistus suurendama oma igapäevatoos tuleohutuse järelvalve osakaalu elamute ja korterite üle?

Jah, kindlasti	24%
Arvatavasti jah	48%
Pigem mitte	13%
Kindlasti mitte	3%
Ei oska öelda	11%

Kas Teie oleksite huvitatud võimalusest pöörduda päästeteenistuse poole, et saada hinnangut oma kodu turvalisusele ja nõuandeid selle tõhustamiseks?

Jah, kindlasti	17%
Arvatavasti jah	38%
Pigem mitte	24%
Kindlasti mitte	7%
Ei oska öelda	15%

12 Hinnangud oma teadmistele ja oskustele

Veidi enam kui pooled küsitletutest hindavad oma teadmisi ja oskusi võimalikes ohuolukordades käitumiseks keskmiseks.

Heaks või väga heaks peab oma teadmisi ja oskusi kolmandik küsitletutest, halvaks või väga halvaks kümnendik.

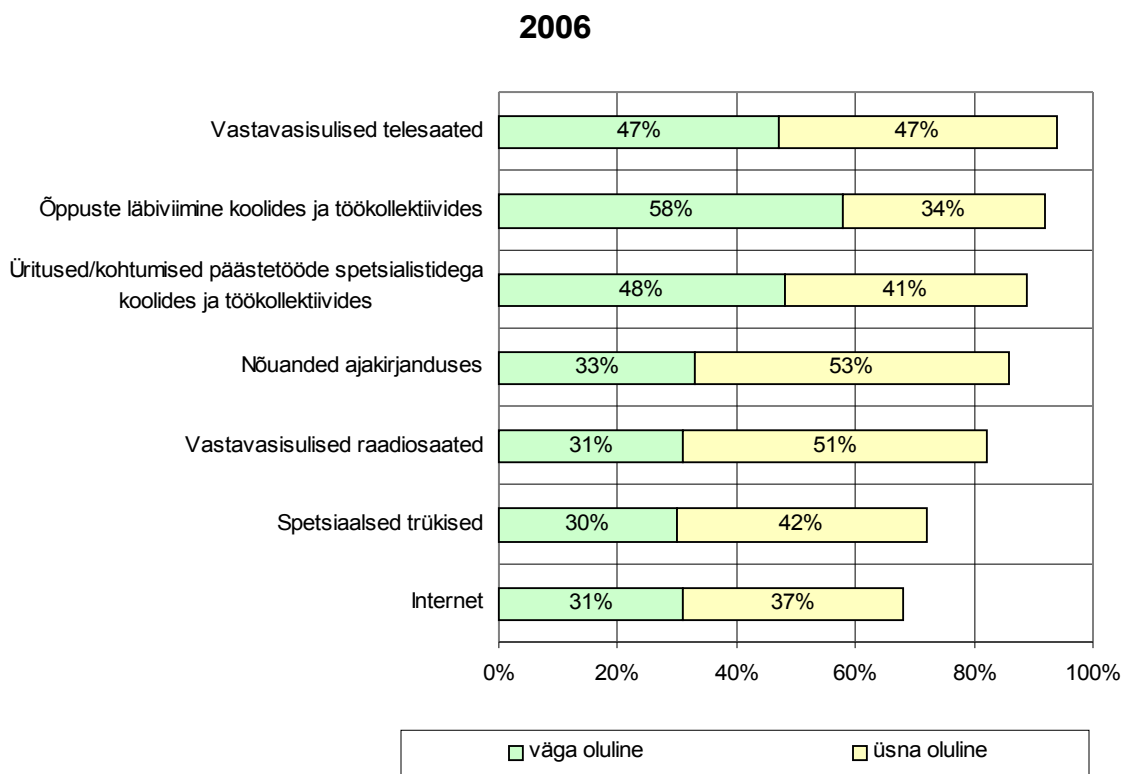
Milliseks Te hindate oma teadmisi ja oskusi võimalikes ohuolukordades käitumise korral?

Väga heaks	5%
Küllaltki heaks	27%
Keskmiseks, ei heaks ega halvaks	53%
Pigem halvaks	9%
Väga halvaks	1%
Ei oska öelda	5%

13 Hinnang teavitusmeetodite olulisusele

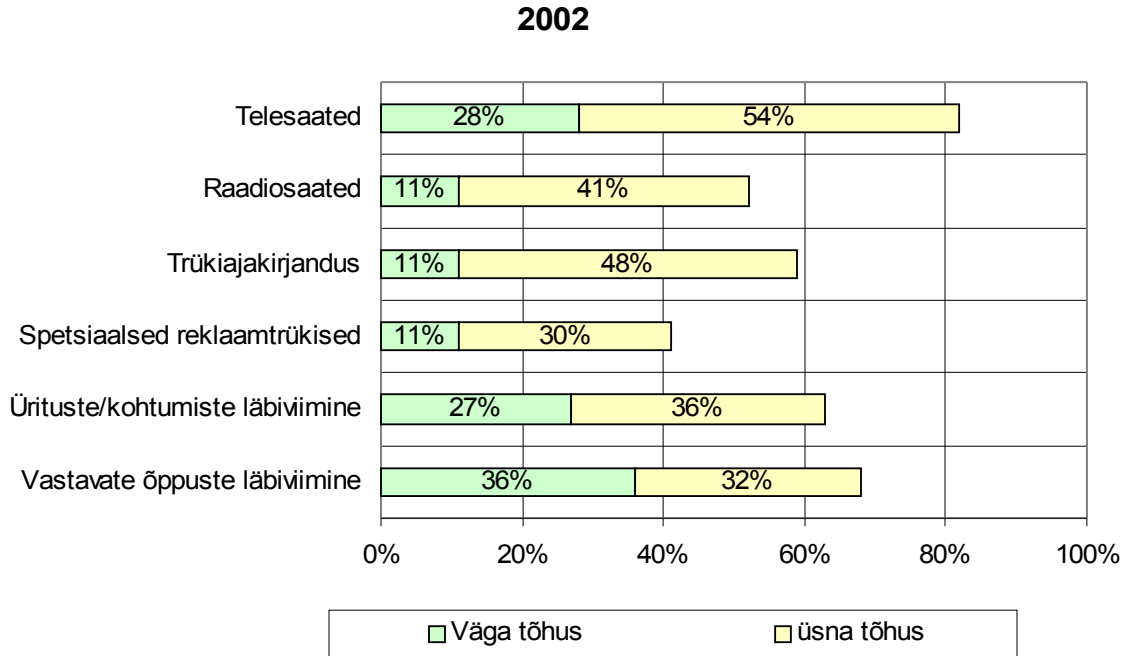
Kui 2002. aasta uuringus paluti vastajal hinnata erinevate teavitusmeetodite tõhusust, siis sel korral kõlas küsimus järmiselt:

Joonis 16 - Kui oluliseks peate järgmisi vahendeid/meetodeid, teavitamaks inimesi, kuidas erinevates ohuolukordades toimida?



Toome võrdluseks ära ka 2002. aasta tulemused. Ehk siis:

Joonis 17 – Kuivõrd tõhusaks Te hindate järgmisi viise, teavitamaks inimesi, kuidas erinevates ohuolukordades käituda?



Näeme, et vaid telesaadete hindamise puhul on seekordse olulisuse ja 2002. aastal küsitud tõhususe näitajad saransed. Ent erinevate viiside olulisusjärjestus on sama. Telesaadetele järgnevad õppused ning neile omakorda üritused ja kohtumised.

14 Arvamused kulupõletamise ja metsamineku keelu kohta

Tänavune kuiv aasta tõi kaasa varasemast rohkem kulu- ja metsapõlenguid.

Palusime küsitletavate seisukohta kulupõletamise keelustamise ning põua ajal metsaminemise keelamise kohta.

Milline on Teie suhtumine kevadisse kulupõletamisse?

Peaks olema täielikult keelatud	37%
Peaks olema lubatud teatud perioodil ja tingimustel	60%
Peaks olema lubatud	1%
Ei oska öelda	2%

Kulupõletamise tingimusteta lubamist toetab vaid üks protsent vastanutest. Ülejäänud peavad õigeks erinevaid piiranguid, enam kui kolmandik aga toetaks kulupõletamise täielikku keelustamist.

Kuidas Te hindate sel suvel põua ajal rakendatud metsamineku keeldu? Kas peate seda otsust...

Täiesti õigeks	60%
Pigem õigeks	30%
Pigem valeks	8%
Täiesti valeks	1%
Ei oska öelda	1%

Toetus suvise põua ajal rakendatud metsamineku keelule on väga suur – üheksa kümnest vastajast peab seda õigeks.

15 Arvamused päästeteenistuse rahastamisest

Päästeteenistuse rahamured on sel aastal leidnud palju avalikku kõlapinda. Küllap seetõttu on ka rahva poolne toetus päästeteenistutste finantseerimise suurendamisele sedavõrd kõrge.

Milline on Teie seisukoht päästeteenistuse ülalpidamiseks ja arendamiseks tehtavate kulutuste kohta? Kas neid kulutusi tuleks...

... tunduvalt tõsta	52%
... mõningal määral tõsta	33%
... säilitada praegusel tasemel	8%
... mõningal määral vähendada	0%
ei oska öelda	7%

LISAD

1 Küsimustik

2 Tabeljaotused